

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu

OSNOVNI PODATCI

Ime i prezime	Javorka Milković
Zvanje	Prof. edukacijski rehabilitator
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	Osnovna škola Pećine
Adresa elektroničke pošte	javorka.milkovic@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Obilježavanje Međunarodnog dana bijelog štapa (15. listopada)- Pravilno vođenje slijepе osobe
Predmet (ili međupredmetna tema)	Građanski odgoj (domena: ljudska prava)
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	Sat razrednika
Razred	5. razred

OBVEZNI ELEMENTI

Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikulumapredmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	Odgojno-obrazovna očekivanja: Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.
Tijek nastavnog sata	<p>1) UVOD/MOTIVACIJA: Na samom ulazu u učionicu, učenice i učenici se izuvaju i prolaze taktilnom stazom do strunjača/jastuka na podu učionice. Strunjače/jastuci su složeni tako da učenici i učenice sjedaju u krug. Nakon kratkog razgovora o današnjem danu (<i>Dan bijelog štapa</i>, tko i zašto koristi bijeli štap, utvrđivanja koliko učenici znaju o slijepim osobama i oštećenju vida, taktilnim slikovnicama, Brailleovom pismu i slično), započinje se s prvom motivacijskom aktivnošću. Učenicima se pokazuju prethodno napravljene taktilne slike koje prikazuju različite crte- staze napravljene kontur pastom, špagom čvrsto zalijepljenom na papir, brusnim papirom i ostalim materijalima. Na stranicama također</p>

mogu biti izrezane i rupe u obliku različitih geometrijskih likova ili nepravilnih oblika. Zadatak učenica i učenika je proći prstom po taktilnim crtama stranice koja se nalazi pred njim/njom i reći prvu rečenicu na koju ih taj smjer kretanja podsjeti. Igru svojim primjerom počinjem voditelj/ica aktivnosti, npr: „*Učenici petog razreda ozmeđu satova sele iz učionice u učionicu. U početku, dok su još nesigurni, pomno izvjeđavaju sve prepreke....*“ Kada dođu do kraja slikovnice, u slučaju da nisu svi bili na redu, počinje se od početka. Na taj način **razred stvara svoju vlastitu priču** prema taktilnoj slikovnici.

Predviđeno vrijeme trajanja: do 10 minuta, ovisno o broju učenika

2) NAJAVA:

Najavljuje se da će tijekom radionice učenici naučiti **kako pravilno voditi slijepu osobu**.

3) GLAVNI DIO:

3.1. Samostalno kretanje u uvjetima simulirane sljepoće

Učenice i učenici dobivaju **poveze za oči**. S povezima na očima hodaju po taktilnoj stazi koju su ranije prošli. Stazu su prethodno prošli i vidjeli. Da bi se učenice i učenici osjećali što sigurnijima, staza je postavljena uza zid za koji se djeca mogu pridržavati tijekom kretanja. Učenice i učenici koji nemaju povez i čekaju svoj red **trebaju održavati tišinu**.

Da bi se dodatno pojačao osjećaj sigurnosti za učenicu/učenika koji hodaju s povezom na očima, netko стоји на cilju i doziva učenika/učenicu imenom. U početku je to voditelj/ica aktivnosti, a kasnije se učenici mogu izmjenjivati u toj ulozi.

CILJ ove aktivnosti je **osvijestiti razliku između kretanja videćih ljudi i kretanja u uvjetima**

simulirane sljepoće.

Predviđeno vrijeme trajanja: do 10 minuta, ovisno o broju učenika

3.2. Pravilno vođenje slijepе osobe-pokazivanje i isprobavanje u parovima

Voditelj/ica pokazuje učenicima **pravilno vođenje slijepе osobe**. „*Slijepa osoba*“ (netko od učenika tko ima povez na očima) „*videćeg vodiča*“ (također suučenik) drži za nadlakticu, kreće se za širinu tijela postrance od jedan korak iza vodiča. Pokazuje se i što se ne smije činiti: gurati slijepu osobu ispred sebe, držati se za ruke, voditi slijepu osobu ravno prema preprekama itd.

Učenici se podijele u parove. Jedan član para ima povez na očima, a drugi je „*videći vodič*“ koji vodi „*slijepu osobu*“ stazom koju su učenici ranije sami upoznali. Zatim zamjenjuju uloge.

Aktivnost traje dok svi ne isprobaju obje uloge.

Na kraju se s učencima **kratko porazgovara** o tome kako su se osjećali za vrijeme samostalnog kretanja s povezom, koja im je od dvije uloge bila lakša, što su naučili o kretanju slijepih osoba i slično.

Predviđeno vrijeme trajanja: do 15 minuta, ovisno o broju učenika.

4) ZAVRŠNI DIO:

NAPOMENA: U završnom dijelu se bira jedna od dvije navedene igre. Ako je ostalo dovoljno vremena do kraja sata, mogu se ostvariti obje.

4. 1. Igra „Prepoznaj oblik staze“

Na ploči je nacrtano nekoliko različitih oblika: ravna crta, zakriviljena crta, valovita crta, izlomljena crta, kvadrat, trokut, spirala...

Ponavlja se aktivnost 3.2., s tim da „*videći vodič*“ vodi „*slijepu osobu*“ na kao da je i na podu nacrtana jedna od tih crta. „*Slijepa osoba*“ skida povez i pokazuje na ploči kakvom se stazom kretala.

	<p>4. 2. Taktična igra uparivanja</p> <p>Učenici sjede u krugu na podu učionice. Pokazuje im se kutija s različitim gumbima, po dva od svakog. Mogu se koristiti i perle, školljke ili bilo kakvi sitni predmeti. Voditelj/ica trebaju biti sigurni da su gumbi različiti i na dodir, ne samo vizualno. Učenici zatvaraju oči, uzimaju jedan gumb jednom rukom i traže njegov par.</p>
<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>Aktivnosti učenika:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Hodanje taktilnom stazom na ulazu u učionicu.2) Razgovor o tome što znaju o slijepim ljudima.3) Zajedničko pričanje razredne priče prema taktilnim slikama.4) Prolaze taktilnom stazom s povezima na očima.5) Pomažu jedni drugima proći taktilnu stazu stojeći na kraju staze i dozivajući imenom suučenika/suučenicu koji/koja prolazi stazom.6) U ulozi "videćeg vodiča" pomažu „slijepoj osobi“.7) Prepoznaju oblik staze po kojoj su prošli.8) Igraju igru uparivanja. <p>Aktivnosti učitelja/ nastavnika:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Prije dolaska učenika postavlja taktilnu stazu. Prolazi stazom prije dolaska učenika u svrhu ispitivanja njezine sigurnosti.2) Pokazuje i objašnjava učenicima način prolaska taktilnom stazom.3) Prije dolaska učenika priprema taktilne slike.4) Svojim primjerom započinje priču prema taktilnim slikama.5) Uz pomoć jedne učenice ili jednog učenika pokazuje kretanje taktilnom stazom u uvjetima simulirane sljepote. NAPOMENA: Ako je učitelj/ica jedina odrasla osoba u učionici, ni u jednom trenutku sam/a ne stavljaju povez na oči.

	<p>Svojim primjerom pokazuje kako „slijepoj osobi“ davati zvučni signal za kretanje.</p> <ul style="list-style-type: none">6) Pokazuje pravilno vođenje slijepe osobe- što se smije, a što se ne smije činiti.7) Razgovara s učenicima o njihovim dojmovima vezanim za ova iskustva.8) Na ploču crta različite oblike staze.9) Priprema taktilnu igru pamćenja10) Priprema aktivnosti za učenike s teškoćama i darovitim učenicima, pri čemu osigurava da drugi učenici dožive kako iznimnosti tih suučenika učiniti prednošću za grupu.
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<ul style="list-style-type: none">1) Taktilna staza- može biti kupljena u trgovini didaktičkim materijalom, odnosno napravljena od tepiha, dasaka, komada gume, kamenih ploča, keramičkih pločica...2) Taktilne slike- mogu se koristiti kupljene taktilne slikovnica i radni listići ili ih učitelj sam izrađuje.3) Povezi za oči- mogu se koristiti tzv. „maske za spavanje“ ako ih učitelj ima u dovoljnom broju ili komadi tkanine.4) Gumbi ili sitni predmeti za igru pamćenja.
Primjeri vrednovanja učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje: utvrđivanje učeničkog predznanja o slijepim i slabovidnim osobama, dugom bijelom štapu, kretanju slijepih/slabovidnih osoba...</p> <p>Vrednovanje kao učenje: učenici izmjenjuju obje uloge (i videćeg vodiča i slijepe osobe) da bi mogli realnije procijeniti i svoje i tuđe ponašanja. Nakon iskustva kretanja i igre u uvjetima simulirane sljepoće drugačije procjenjuju ponašanje slijepih/ slabovidnih suučenika.</p> <p>Učitelj kroz reakcije učenika, kao i njihove odgovore na pitanja nakon aktivnosti dobiva povratnu informaciju o tome što je bilo uspješno na radionici, a što treba biti drugačije.</p> <p>Vrednovanje naučenog: Vrednuje se kroz</p>

	<p>zadatke koji slijede nakon radionice.</p>
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Problemski zadatak nakon radionice:</p> <p>Napraviti prijedloge prilagodbe unutrašnjeg prostora škole i školskog dvorišta slijepoj odnosno slabovidnoj osobi. Ako je u školu već uključen učenik ili učenica s nekom drugom vrstom i stupnjem teškoće, prilagodba se može raditi i za tog učenika/ učenicu.</p> <p>Prilagodba se odnosi na:</p> <ul style="list-style-type: none">- orijentire u razini očiju za slabovidne osobe/osobe u kolicima- taktilne i zvučne orijentire- prilagodba obavijesti o dozvoljenom i zabranjem ponapanju- prilagodba evakuacijskog puta- smjer otvaranja vrata učionice- itd. <p>Učenici rade u grupama.</p> <p>Termini konzultacija s mentorom su osigurani.</p> <p>Vremensko ograničenje: do kraja prvog polugodišta.</p> <p>Prezentacija: u sklopu Božićne priredbe kao dio programa.</p>
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	Jedinica se može povezati s više nastavnih predmeta: Priroda, TZK, TK, LK, GK, Informatika, HJ.
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Sve vrste i stupnjevi teškoća preuzeti su iz Orientacijske liste vrsta teškoća koja je sastavni dio Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju. Za teškoće koje ovdje nisu navedene nije potrebna prilagodba (drugačija od već navedenih).</p>

¹Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

1) Učenici s oštećenjem vida

1.1. Slijepi učenici

Opće smjernice

Sve aktivnosti, a posebno razdoblja tištine, treba verbalno obrazlagati da bi učenica/učenik znali što se događa.

Slijepom djetetu, ali i svima ostalima potrebno je obraćati se imenom umjesto „ti“ jer dijete neće i ne može znati o kome se radi.

Umjesto izraza „ovde“, „tamo“, „tu“ treba koristiti izraze koje slijepom djetetu nešto znače, npr. „ispred tebe“, „iza (tebe, nekog drugog učenika ili učenice“), „lijevo od vrata“...)

Smjernice za radionicu

Aktivnost je u potpunosti prilagođena učencima oštećena vida, stoga nije potrebna značajna prilagodba samog sadržaja. Zve što se ostalim učenicima pokazuje tako da spoznaju vidom, slijepoj se učenici ili učeniku daje u ruku.

Za aktivnost 4.2. (Prepoznaj oblik staze), za slijepog se učenika ili učenicu izrađuje taktilna slika oblika koji se ostalim učenicima crta na ploči. Taktilna slika se može izraditi lijepljenjem kartonskog izrezanog oblika na papir.

Slijep učenik/slijepa učenica u aktivnosti 3.2. pomažu učitelju demonstrirati aktivnost. Neka djeca žele i sama staviti povez zbog toga što ga stavljuju i ostali učenici, ali nekoj djeci smetaju bilo kakva pokrivala za lice. U oba slučaja izbor djeteta treba poštovati.

1.2. Slabovidni učenici

Vrijede iste **opće smjernice** kao i za slijepе učenike.

Pri izradi taktilnih slika valja paziti na visok koloristički kontrast prvog plana i pozadine.

2) Učenici s oštećenjem sluha

2.1. Gluhi učenici

Učitelj je cijelo vrijeme licem okrenut prema gluhoj učenici ili učeniku. Pripremljena je prezentacija na kojoj piše ono što učitelj govori, a koja sadrži i slikovnu potporu. Slike i tekst se pridržavaju smjernica za izradu slike i teksta- lako čitljiv tekst, visok kontrast, slike bez suvišnih detalja. PPT prezentacija se može projicirati na platnu, računalu, tabletu. Umjesto PPT, u dogovoru s učenikom ili učenicom može se koristiti aplikacija po njezinom/njegovom izboru i komunicirati putem pametnog telefona.

2..2. Nagluhi učenici

Vrijedi isto što i za gluhe učenike. Prema potrebi uputu svaki put ponovoti kada nagluhi učenici/učenice dođu na red. Paziti da dobro vide demonstraciju.

3) Oštećenja jezično- govorno- glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju

3.1 Poremećaji govora

Učeniku ili učenici koji imaju poremećaj govora treba dati dovoljno vremena da izgovore svoju rečenicu do kraja (aktivnost stvaranja zajedničke priče). Ne smije ih se požurivati niti pokazivati nervozu.

Ako su poremećaji govora izraženi u tolikoj mjeri da učenica ili učenik ne mogu pred razredom izgovoriti rečenicu, treba im omogućiti da ono što žele napišu, koriste neku od *text to speech* aplikacija, pokažu pantomimom i slično.

3.2.) Specifične teškoće u učenju

3.2.1. čitanja (disleksija, aleksija)

3.2.2. pisanja (disgrafija, agrafija)

3.2.3. računanja (diskalkulija, akalkulija)

Teškoće se kod ovih učenika mogu javiti u **prepoznavanju oblika staze** po kojoj su hodali s povezom na očima. Treba ih voditi po stazi najjednostavnijeg oblika, dakle po ravnoj crti.

U igri **taktilnog uparivanja** treba osigurati manji broj elemenata (parova) s jasno naglašenim razlikama. Da bi etiketiranje bilo svedeno na najmanju moguću mjeru, učenica/učenik s nekom od ovih vrsta teškoća može raditi aktivnost na samom kraju, s tim da svatko od ostalih učenika iz kutije uzme par elemenata koji je pronašao, pa se time prirodno dolazi do najmanjeg mogućeg broja elementata.

3.2.4. specifični poremećaji razvoja motoričkih funkcija (diskalkulija, akalkulija)

Pojačan oprez je potreban kod **samostalnog kretanja taktilnom stazom s povezom na očima**- voditelj aktivnosti u svakom trenutku treba biti uz učenika/učenicu.

Ostalo vrijedi kao i za prethodne tri skupine.

4) Učenici s intelektualnim teškoćama

Opće smjernice

Treba osigurati **više načina objašњavanja aktivnosti**. Osim demonstracije i verbalnog objašnjavanja, u tu se svrhu mogu koristiti:

- **pričajući raspored**
- **interaktivni zid s prethodno snimljenim porukama i slikovnim prikazom aktivnosti**

U slučaju da **zaboravi** što treba raditi, dijete u svakom trenutku može provjeriti gledanjem slike i slušanjem slikovne poruke. To nikako ne smije činiti za vrijeme nužnih razdoblja tišine, što znači da mu taj pribor tada ne smije biti dostupan.

Smjernice za radionicu

U zajedničkom **stvaranju priče prema taktilnim slikama** učenik ili učenica s intelektualnim teškoćama priču započinju odmah nakon učitelja. Za učenicu/učenika s intelektualnim teškoćama učitelj bira/priprema **najmanje apstraktnu sliku** za koju zna da će učenici ili učeniku nešto značiti i da će ju razumjeti. Primjerice, ako učenica ili učenik vole životinje, taktilna slika će biti šablona najdraže životinje jer će o tom sadržaju dijete moći nešto reći.

U aktivnosti **prelaska taktilne staze s povezom na očima** treba paziti da dijete s intelektualnim teškoćama ne bude niti prvo niti zadnje, **dakle da nekoliko puta vidi primjer**. Neka djeca ne razumiju da je smisao aktivnosti upravo u tome da imaju povez, pa ga stoga skidaju. Ako se aktivnost uistinu ne može izvesti s povezom, radi se bez njega.

U aktivnosti **prepoznavanja oblika taktilne staze**, učenike s intelektualnim teškoćama treba voditi po stazi najjednostavnijeg oblika (ravna crta). **Taktilno uparivanje**- treba paziti da u kutiji budu **samo dva para s naglašenim, velikim razlikama** da bi dijete doživjelo uspjeh. Učenica ili učenik s intelektualnim teškoćama ovu aktivnost rade zadnji s tim da svatko od ostalih učenika iz kutije uzme par elemenata koji je pronašao, pa se time prirodno dolazi do najmanjeg mogućeg broja elementata.

U svakom trenutku **popuštanja djetetove koncentracije**, dijete postaje pomagač učitelju.

5) Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja

5.1. Poremećaji iz autističnog spektra

Opće smjernice

Učenike s poremećajem iz autističnog spektra **treba unaprijed upoznati s rasporedom i slijedom aktivnosti**. Slijed i raspored mogu biti:

- **verbalno objašnjeni**
- **napisani**
- **popraćeni slikovnom podrškom,**
- **dodatno snimljeni i pripremljeni na ranije spomenutom interaktivnom zidu ili pričajućem rasporedu**

Učenica ili učenik imaju situaciju pod kontrolom time što sliku i opis aktivnosti koja je godova prekriže/ izvade iz rasporeda itd.

NAPOMENA: Napisanog se rasporeda učitelj obavezno treba strogo pridržavati.

Smjernice za radionicu

Prije pripreme radionice traga se znati imaju li učenici problema s **hipersenzibilnošću/hiposenzibilnošću** i na kojem točno području, te o tome voditi računa tijekom pripreme i ostvarivanja radionice. Primjerice, ako učenica ili učenik imaju izuzetnu taktilnu odbojnost prema nekim materijalima, te materijale ne treba koristiti u izradi taktilnih slika ili pri pripremi taktilne staze.

Budući da učenici s poremećajem iz autističnog spektra često imaju **teškoće na području senzorne integracije**, možda neće htjeti nositi povez, što treba poštovati.

5.2. Poremećaji aktivnosti i pažnje

Opće smjernice

Učenica ili učenik s poremećajem aktivnosti i pažnje sve aktivnosti **moraju raditi prvi**. Aktivnosti za njih moraju biti:

- kratke

- dozirane tako da se ne prijeđe nizak prag tolerancije na frustraciju ovih učenika i učenica

Smjernice za radionicu

Nakon što su gotovi sa svojom aktivnošću i čekaju da drugi učenici budu gotovi, učenici s poremećajem aktivnosti i pažnje **pomažu učitelju**- dijele poveze, skupljaju taktilne slike kad je netko gotov sa svojim dijelom posla, stoje i daju zvučni signal onome tko se s povezom kreće stazom i slično.

6. Oštećenja organa i organskih sustava

6. 1. Oštećenja mišićno- koštanog sustava

6.2. Oštećenja središnjeg živčanog sustava

6.3. Oštećenja perifernog živčanog sustava

Prilikom **planiranja kretanja taktilnom stazom treba biti upoznat** s tim izazivaju li neke teksture i materijali djetetove nevoljne reakcije koje mogu utjecati na gubitak ravnoteže, aktivaciju patološkog Darwinovog i ostalih refleksa, izazvati pojavu spazama i slično.

Budući da se ovo pojačava kod hodanja bosim nogama po različitim teksturama (kao što je planirano u ovoj radionici), učenici ili učeniku treba dozvoliti da stazom prođe obuveno te stajati uz nju/njega. Učenica/učenik ne moraju proći taktilnu stazu cijelom dužinom.

Za djecu koja se kreću pomoću kolica treba unaprijed napraviti umanjenu taktilnu sliku iste taktilne staze, a dijete njome prelazi prstima.

U aktivnosti prepoznavanja oblika staze, učenica ili učenik svakako trebaju proći najjednostavnijom ili nekom od najjednostavnijih staza.

Taktilno uparivanje- prema potrebi omogućiti rad s otvorenim očima, manjim brojem elemenata i paziti da se za potrebe vizualnog pretraživanja elementi ne preklapaju.

Budući da je **taktilno pretraživanje** teško izvediv zadatak za ovu skupinu djece, pogotovo onu s

	<p>CP i mišićnim distrofijama, varijanta ove igre za njih može biti i upotreba <i>kutija-pričalica</i>: na poleđinu kutije-pričalice se zaliđe sitan predmet, te se snimi njegov opis koji dijete čuje kad otvorit kutiju. Prema opisu se traži par tog predmeta. Kada učenica/učenik smatraju da su našli par, stavljaju ga u kutiju te provjeravaju svoj odgovor okretanjem kutije i provjerom što se nalazi zaliđeno na poleđini.</p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>NAPOMENA: Vrste darovitosti preuzete su iz Pravilnika o osnovnoškolskom obrazovanju darovitih učenika.</p> <p>1) <u>Opće intelektualne sposobnosti</u> 2) <u>Stvaralačke/kreativne sposobnosti</u> 3) <u>Sposobnosti za pojedina nastavna i znanstvena područja</u> 4) <u>Socijalne i rukovodne sposobnosti</u> 5) <u>Sposobnosti za pojedina umjetnička područja</u> 6) <u>Psihomotorne sposobnosti</u></p> <p>Daroviti učenici imaju zadatke koje trebaju napraviti</p> <p>a) prije i b) nakon radionice</p> <p>a) Prije radionice trebaju istražiti biografije poznatih (živućih i umrlih) osoba s invaliditetom. Rezultat istraživačkog rada trebaju prezentirati na satu razrednika ili jednom ili više drugih nastavnom satu u dogovoru s predmetnim učiteljima. Primjerice, život i djelo Slave Raškaj mogu prezentirati na satu LK; Ray Charles može biti dio nastave GK; život Sue Townsend može biti prikazan na nastavi HJ... Način prezentacije u potpunosti ovisi o području darovitosti i o tome kako se učenici žele izraziti. Dakle, mogu pripremiti plakat, PPT, izložbu slika, predstavu, računalnu igru, snimiti film...</p> <p>Vremensko ograničenje se također dogovara s predmetnim učiteljima, ali ne bi trebalo trajati dulje od dva</p>

	<p>tjedna.</p> <p>b) Nakon radnionice daroviti učenici mogu osmisliti/prilagoditi društvene igre u kojima mogu sudjelovati slijepa i slabovidna djeca i druga djeca s invaliditetom. Usmjerava ih se da u što većoj mjeri koriste asistivne tehnologije, a mogu i sami predložiti izradu novih pomagala s područja asisitivnih tehnologija. Učenici čija se darovitost pokazuje na području psihomotornih sposobnosti mogu osmisliti sudjelovanje slijepih/slabovidnih osoba u sportu.</p> <p>NAPOMENA: Za prijedloge literature i vanjskih izvora v. odgovarajuću rubriku.</p>
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	v. problemski zadaci
Poveznice na multimedijiške i interaktivne sadržaje	
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Dobrec, L., Iličić, L., Vrankić, M. i suradnici: „Igre uz pomoć asistivne tehnologije“, E-glas, Rijeka, 2018.</p> <p>Grupa autora: „Primjereno svima- uključivanje djece s oštećenjem vida u sport“, Hrvatski savez slijepih, Zagreb, 2010.</p> <p>Milković, J., Šupe, T.: „Praktične aktivnosti za rad s učenicima oštećena vida“, Hrvatski savez slijepih, Zagreb, 2014.</p>